

Tullihallitus

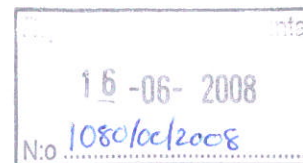
Rikostorjuntaosasto/J.Vilkko p. 0403322791

11.6.2008

Rajavartiolaitoksen esikunta

Pl 3

00131 Helsinki

Viite: Lausuntopyyntö SM 028:00/2007

ASIA: Tullihallituksen lausunto rajavartiolaitainsäädännön tarkistusehdotusten johdosta

Tullihallitus esittää pyydettyä lausuntonaan seuraavaa:

Tullihallitus katsoo, että rajavartiolaitainsäädännön tarkistushanke yhdessä PTR – viranomaisten yhteistoiminnasta annetun lakiesityksen (HE 26/2008) kanssa tukee ja vahvistaa Tullin ja rajavartiolaitoksen välistä sekä muuta PTR -yhteistoimintaa ja samalla myös selkeyttää PTR -viranomaisten välistä työn – ja tehtäväjakoa.

Ehdotus rajavartiolaitain 1 luvun 2 § 15 –kohdan ja 4 luvun 17 §:n muuttamiseksi

Tullihallitus kiinnittää huomiota rajaturvallisuuden käsitteen määrittelemistä koskevaan ehdotukseen rajavartiolaitain 1 luvun 2 § 1 momentin 15 –kohdassa. Voimassa olevassa rajavartiolaitain 1 luvun 3 §:ssä rajaturvallisuuden ylläpitäminen on säädetty rajavartiolaitoksen toiminnan tavoitteeksi. Rajaturvallisuus –käsitettä on määritelty säännöstä koskevan HE 6/2005:n yksityiskohtaisissa perusteluissa. Nyt lausuttavana olevassa lainmuutosehdotuksessa rajaturvallisuus –käsite määriteltäisiin itse lakitekstissä, jossa käsite laajennettaisiin koskemaan myös rajat ylittävän rikollisuuden torjunnan. Koska ehdotetun rajavartiolaitain 1 luvun 2 § 15 –kohdan mukainen määritelmä tältä osin poikkeaa siitä, miten vastaava käsite on määritelty HE 6/2005:ssa, katsoo Tullihallitus, että perusteluissa tulee käsitellä selvästi ja yksityiskohtaisesti sitä, onko säännöksellä tarkoitettu muuttaa rajavartiolaitoksen toiminnan suhdetta muihin valtakunnan rajoilla toimivien rikostorjuntaviranomaisten toimintoihin.

Sanottuun liittyy myös esitys rajavartiolaitain 4 luvun 17 §:n muuttamiseksi. Sen mukaan rajavartiolaitos olisi 'johtava rajavalvontaviranomainen.' Tämän osalta Tullihallitus esittää, että säännöksen perusteluissa asia tarkennettaisiin siten, että rajavartiolaitos on johtava rajatarkastus- ja rajavalvontaviranomainen, mutta siltä osin kuin viimeksi mainittuun asemaan sisältyy rajat ylittävän rikollisuuden torjunnankin kattava rajaturvallisuustehtävä, ei rajavartiolaitoksella kuitenkaan olisi johtavaa roolia niiden rikosten osalta, joiden torjunta pääasiallisesti kuuluu muulle PTR - viranomaiselle. Jollei asiaa tällä tavoin tarkenneta, on vaarana, että lain muutoksen tulkitaan tarkoittavan oleellisiakin muutoksia PTR – viranomaisten keskinäisissä toimivaltasuhteissa.

Ehdotus tullilain 14 a §:n muuttamiseksi

Luonnos hallituksen esitykseksi sisältää myös ehdotuksen tullilain (TL) 14 a §:n muuttamiseksi. Tältä osin Tullihallitus on ymmärtänyt, että säännöksen muutoksella ei olisi tarkoitettu sisällöllisiä muutoksia säännöksen nykyiseen muotoon verrattuna.

Voimassa olevassa muodossaan TL 14 a § pitää sisällään selkeän viittauksen rajavartiolaitain tiettyihin toimivaltuussäännöksiin (rajavartiolaitain pykäliin 28, 29, 36 ja 38). Tämä tarkoittaa sitä, että tullimiehellä on lähtökohtaisesti rajavartiomiestä vastaavat valtuudet pykälässä säädetyn rajatarkastustehtävän suorittamiseen. PTR -yhteistoiminnassa noudatettavien yleisten periaatteiden mukaisesti näiden viranomaisten toiminnot on yhteensovitettu erityisellä valtioneuvoston asetuksella (652/2005) sekä molempien viranomaisten samansisältöisinä samanaikaisesti antamalla tehtävien yhteensovittamista koskevilla määräyksillä, joiden yksityiskohdat on alueellisin yhteistoimintasopimuksin sopeutettu paikallisten olosuhteiden edellyttämiksi.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi TL 14 a §:n muuttamista perustellaan lähinnä sillä, että siinä viitattuja rajavartiolaitain säännöksiä (edellä mainitut §:t 28, 29, 36 ja 38) muutettaisiin ja osa niistä kumottaisiin. Tämä perustelu ei kuitenkaan ole sopusoinnussa muutosesityksen sisällön kanssa, sillä ainoatakaan TL 14 a §:ssä viitattua rajavartiolaitain pykälää ei tässä yhteydessä ehdoteta kumottavaksi. Muutoksia esitetään pykäliin 28 ja 36. Nämäkään muutokset eivät Tullihallituksen näkemyksen mukaan luo syytä muuttaa TL 14 a §:ää, koska esitetyssä muodossa TL 14 a § antaisi tullimiehelle rajatarkastusta toimittaessaan kaikki rajavartiolaitain tarkoittamat toimivaltuudet, siis myös edellä mainittujen muutettavien pykälien 28 ja 36 tarkoittamat toimivaltuudet.

Jos TL 14 a §:ää muutetaan ehdotetulla tavalla, saattaa tämä aiheuttaa vääriä tulkintoja PTR-viranomaisten keskinäisistä toimivaltuussuhteista. Ehdotetun TL 14 a §:n sanamuodon mukaisesti Tullilla olisi rajatarkastusvaltuudet vain siellä, missä rajatarkastus säädetään tai määrätään rajavartiomiehen tai poliisin sijasta Tullin tehtäväksi. Ylempänä lausuttu huomioon ottaen säännös on tällöin tulkittavissa siten, että Tullin toimivaltuus rajatarkastusten toimittamiseen perustuu VN:n asetukseen ja erikseen annettaviin yhteistoimintaa koskeviin määräyksiin. Lisäksi toimivallan substanssi jäisi kokonaan säätelemättä, sillä VN:n asetus ja yhteistoimintamääräykset eivät ole toimivaltasäännöksiä, vaan ne koskevat vain yhteistoiminnan yhteensovittamista.

Lakiehdotuksen perusteluista ei selviä, miksi esitetyn TL 14 a §:n muutoksen mukaisesti tullimiehellä olisi toimivaltuus rajatarkastusten toimittamiseen 'siellä, missä rajatarkastustehtävä säädetään tai määrätään rajavartiomiehen tai poliisin sijasta tullimiehen suoritettavaksi'. Säännösehdotuksen sanamuoto antaa kuvan, jonka mukaan poliisi ja rajavartiolaitos olisivat pääasiallisia toimijoita rajatarkastustehtävissä. Käytännössä kuitenkin Tulli hoitaa VN:n asetuksen ja yhteistoimintamääräysten nojalla rajatarkastustehtäviä huomattavasti poliisia laajemmin. Tullihallituksen käsityksen mukaan mikään ei viittaa siihen, että poliisin rooli näissä tehtävissä tulisi vahvistumaan. Sanotuista syistä TL 14 a § tulisi siis Tullihallituksen käsityksen mukaan jättää voimassa olevan sanamuotonsa mukaiseksi. Jos sitä muutetaan, tulee säännöksessä käsitellä Tullia ja poliisia rajatarkastusten toimittamisen suhteen keskenään yhdenvertaisina viranomaisina.

Muut muutosehdotukset

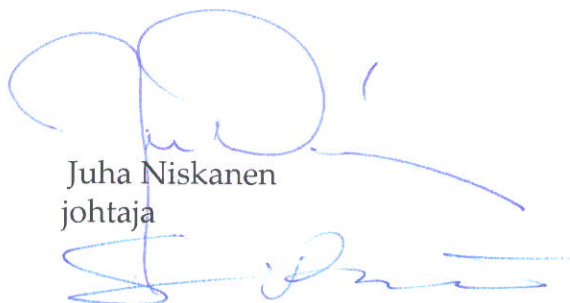
Luonnos hallituksen esitykseksi sisältää myös joitakin sellaisia elementtejä, joissa sekä rajavartiolaitokselta että Tullilta tähän saakka puuttunut toimenpideoikeus tms. korjattaisiin lain muutoksin rajavartiolaitoksen osalta. Esimerkki tällaisesta on ehdotus tieliikennelain 38

§:n muuttamiseksi siten, että edellä ajavalle ajoneuvolle voidaan antaa takaapäin pysähtymismerkki punaisella valolla. Toinen vastaava tilanne on pakkokeinolain 4 luvun 17 pykälän muutosehdotus, jossa rajavartiolaitos rinnastettaisiin poliisiin eräissä takavarikoidun esineen palauttamista koskevissa asioissa. Koska vastaavia säädösmuutostarpeita on myös Tullin osalta, esittää Tullihallitus harkittavaksi mahdollisuutta, jossa tällaisten säännösten kohdalle lisättäisiin myös Tullille vastaavat toimenpideoikeudet.

Pakkokeinolain 5 a luvun 5 §:n 3 momentissa tarkoitettu tulliviranomaisen päätösvaltaa koskeva säännös ei vastaa Tullin nykyisen organisaation tarkoittamaa päätöksentekotasoa. Koska vastaava eroavaisuus on myös pidättämiseen oikeutettua virkamiestä koskevan pakkokeinolain 1 luvun 6 §:ssä, jota tässä yhteydessä ei ehdoteta muutettavaksi, voidaan 5 a -luvun 5 §:n 3 momentin korjaaminen toteuttaa myöhemmin, esimerkiksi tullilain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Lopuksi Tullihallitus toteaa, että sakon täytäntöönpanosta annetun lain 50 §:n ehdotetun muutoksen mahdollisia vaikutuksia ei ole vaikeudetta voitu arvioida, koska Tullihallitukselle toimitetun lakiluonnoksen rinnakkaistekstien mukaan pykälän 2 ja 3 momentti ovat yhtä sanaa lukuunottamatta identtisiä, eikä varmuutta siis ole siitä, onko muutettavaksi tarkoitettu pykälän 2 vaiko 3 momentti.

TULLIHALLITUS
puolesta

Juha Niskanen
johtaja

Sami Rakshit
tiedustelupäällikkö

TIEDOKSI TH:n osastot, tullipiirit, henkilöjärjestöt

LIITTEET